

Platónská tělesa

Kombinatorika pro bioinformatiky

16.12.2020

Věta 1 *Bud' $G = (V, E)$ souvislý roviný graf a označme s počet stěn (nějakého) roviného nakreslení G . Potom $|V| - |E| + s = 2$.*

Pro další si zavedeme značení $n = |V|, m = |E|$ a výše uvedený vztah přepíšeme $n - m + s = 2$.

Definice 2 *Platónským tělesem nazýváme 3-dimenzionální konvexní těleso, jehož každá stěna je pravidelný k -úhelník a v každém vrcholu se stýká d stěn, pro nějaká $k, d \in \mathbb{N}$.*

Místo 3-dimenzionálních tělů budeme pracovat s jejich grafy – ty musí být roviné, všechny stěny budou ohraničeny C_k a pro každý vrchol v je $\deg(v) = d$.

Princip sudosti aplikovaný na hrany nám dává vztah $2m = dn$ a aplikovaný na stěny vztah $2m = ks$. Jejich kombinací získáme vztah mezi počtem vrcholů a hran $dn = ks$.

Z geometrických vlastností pravidelných mnohoúhelníků snadno nahlédneme, že u vrcholu konvexního tělesa se mohou stýkat trojúhelníky ($k = 3, d = 3, 4, 5$), čtverce ($k = 4, d = 3$) nebo pětiúhelníky ($k = 5, d = 3$). Rozborem možností dopočteme ostatní parametry a zjistíme o jaká tělesa se jedná:

$$k = 3, d = 3:$$

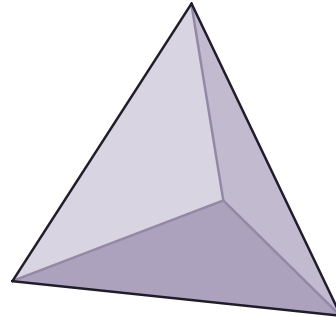
dosazením do vztahu $dn = ks$ získáme $3n = 3s$ a tedy $n = s$

podobně z $2m = ks$ získáme $2m = 3s$ a tedy $m = \frac{3}{2}s$

dosazením do Eulerovy formule $2 = n - m + s = s - \frac{3}{2}s + s = \frac{1}{2}s$

získáme $s = 4$

těleso by tak měl být **čtyřstěn** a lze dopočítat $n = 4$ a $m = 6$

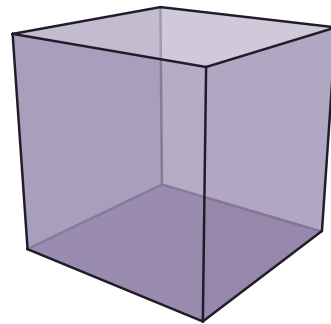
$$k = 4, d = 3:$$

$$dn = ks \rightarrow 3n = 4s \rightarrow n = \frac{4}{3}s$$

$$2m = ks \rightarrow 2m = 4s \rightarrow m = \frac{4}{2}s$$

$$2 = n - m + s = \frac{4}{3}s - \frac{4}{2}s + s = \frac{1}{3}s \rightarrow s = 6$$

těleso je **šestistěn** neboli **krychle** a $n = 8$ a $m = 12$

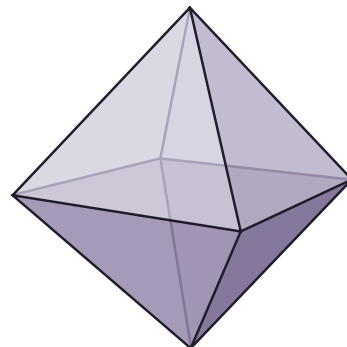
$$k = 3, d = 4:$$

$$dn = ks \rightarrow 4n = 3s \rightarrow n = \frac{3}{4}s$$

$$2m = ks \rightarrow 2m = 3s \rightarrow m = \frac{3}{2}s$$

$$2 = n - m + s = \frac{3}{4}s - \frac{3}{2}s + s = \frac{1}{4}s \rightarrow s = 8$$

těleso je **osmistěn** a $n = 6$ a $m = 12$

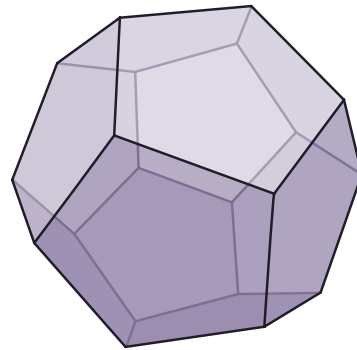
$$k = 5, d = 3:$$

$$dn = ks \rightarrow 3n = 5s \rightarrow n = \frac{5}{3}s$$

$$2m = ks \rightarrow 2m = 5s \rightarrow m = \frac{5}{2}s$$

$$2 = n - m + s = \frac{5}{3}s - \frac{5}{2}s + s = \frac{1}{6}s \rightarrow s = 12$$

těleso je **dvanáctistěn** a $n = 20$ a $m = 30$

$$k = 3, d = 5:$$

$$dn = ks \rightarrow 5n = 3s \rightarrow n = \frac{3}{5}s$$

$$2m = ks \rightarrow 2m = 3s \rightarrow m = \frac{3}{2}s$$

$$2 = n - m + s = \frac{3}{5}s - \frac{3}{2}s + s = \frac{1}{10}s \rightarrow s = 20$$

těleso je **dvacetistěn** a $n = 12$ a $m = 30$

